

Izhaja razen nedelj in  
praznikov vsak dan  
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,  
Franciška ulica št. 6/1.  
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-  
pisati, sicer se jih ne pri-  
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm ×  
55 mm po K 150. Uradni  
razglaš, poslano ter no-  
tice isti prostor K 2.  
Pri večjem naročilu  
popust.

# NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali  
z dostavljanjem na dom za  
celo leto K 288, za pol  
leta K 144, za četrti leto  
K 72, za mesec K 24.  
Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za list  
so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani,  
Franciška ulica št. 6/1.  
Učiteljska tiskarna.

## Iz zakonodajne skupščine.

LDU, Beograd, 2. Današnji seji ustavo-  
tvarne skupščine so prisostvovali tudi čla-  
ni Jugoslovenskega kluba. Sejo je otvoril  
ob 10.30 predsednik dr. Ivan Ribar. Preči-  
tane prošnje in pritožbe so se odkazale  
posameznim odsekom. Za tem je ministr.  
predsednik Nikola Pašić prečital ukaz, s  
katerim se ustavotvorna skupščina, ki je  
dovršila svoje delo, pretvarja v zakonodajno skupščino.

Tajnik Risto Odavič je zatem predla-  
gal, naj skupščina potem svoje resolucije  
na podlagi čl. 75 ustave in čl. 1. volilnega  
zakona sklene: 1. Dosedanje predsedništvo  
ustavotvorne skupščine naj ostane tudi  
nadalje predsedništvo zakonodajne skup-  
ščine, dokler se zanj ne izdela nov po-  
slovnik. — 2. Do tedaj, da se izdela novi  
poslovnik, naj ostane v veljavi dosednji  
poslovnik ustavotvorne skupščine. — 3. Za-  
konodajna skupščina naj takoj izvoli finan-  
čni in proračunski odsek 24 članov ter po-  
slovniški odsek 20 članov. — Ta sklep je  
bil sprejet soglasno.

Nato je predsednik dr. Ribar poročal,  
da je medtem ustavotvorna skupščina kon-  
čala svoje delo in da se sedaj pretvarja v  
zakonodajno skupščino.

Zatem je 14 članov Jugoslovenskega  
kluba položilo prisego na ustavo.

Nato se je prešlo na dnevni red: 1.  
Volitev odseka za poslovnik, 2. volitev od-  
seka za proračun. Izid volitev v poslov-  
niški odsek je bil naslednji: Radikalci 76  
glasov (6 mandatov), demokrati 55 glasov  
(4 mandati), komunisti 36 glasov (3 man-  
dati), zemljoradniki 20 glasov (2 manda-  
ta), jugoslovenska muslimanska organiza-  
cija 19 glasov (2 mandata), Jugoslovenski  
klub 14 glasov (1 mandat), socialni demo-  
krati 16 glasov (1 mandat), SKS 14 glasov  
(1 mandat). Pri volitvi v finančni odsek je  
bilo oddanih 256 glasov ter je bilo izvolje-  
nih 7 radikalcev, 5 demokratov, 4 komuni-  
sti, dva muslimana, dva zemljoradnika, en  
član SKS, dva člana Jugoslovenskega kluba  
in en socialist.

Popoldanska seja zakonodajne skup-  
ščine se je pričela ob 19. Objavilo se je  
konstituiranje odsekov za poslovnik in  
proračun. V odseku za poslovnik je bil

izvoljen za predsednika radikalcev Čeda  
Kostič, za podpredsednika demokrat Sve-  
tozar Ojorgjevič, za tajnika radikalcev Ni-  
kolo Perić, socialist Etnin Kristan in komu-  
nist Kosta Novaković, ki imajo nalogo, da  
zberejo gradivo za izdelavo poslovnika. V  
proračunskem odseku je bil za predsedni-  
ka izvoljen demokrat dr. Voja Veljković,  
za podpredsednika radikalcev dr. Velizar  
Janković, za tajnika zemljoradnik Voja  
Lazič.

Finančni minister je predlagal, naj  
skupščina z resolucijo sklene, da more  
vlada predložiti proračun preko predse-  
dnštva skupščine neposredno proračunskemu  
odseku.

Zatem se je vršila volitev ankete ko-  
misije, ki ima proučiti gospodarstvo na  
posvetju Beja. Izvoljeni so bili v to ko-  
misijo Radikalci: Stevan Mihaljevič, Sime  
Sevič, Vlada Savič, demokrat dr. Žirko  
Jakič, zemljoradnik Uroš Stajič, socialist  
Kojin Brpič, komunist Ljuba Radovanović.

Zatem se je vršila volitev v drugo an-  
ketno komisijo, ki ima z ozirom na sklep  
skupščine povodom interpelacije o gospo-  
darstvu v topoljski ekonomiji proučiti  
manipulacije na tej ekonomiji. Izvoljeni  
so bili: Demokrat dr. Slavko Ščerov, zemljor-  
adnik Jovan Popović, radikalcev Čeda Ko-  
stič ter komunist Miliša Tašić in Ljuba  
Mistič.

Poslanec Etnin Kristan je vprašal  
predsednika, ali more biti dr. Velizar Jan-  
ković sedaj, ko je sprejeta ustava, kot ak-  
tivni minister tudi član parlamentarnega  
odseka. Ministrski predsednik Nikola Pa-  
šić je odgovoril, da se bo dr. Velizar Jan-  
ković pozval, naj se izjavi, katero me-  
sto hoče obdržati, ali kot minister, ali kot  
član odseka, ker je dr. Velizar Janković  
minister v ostavki. Predsednik dr. Ribar  
je izjavil, da bo predsednik skupščine po-  
zval dr. Jankoviča, naj se v tej zadevi iz-  
javi. Seja se je zaključila ob 20.30. Dovo-  
ljeno še ni, kdaj bo prihodnja seja zaka-  
onodajne skupščine. Po poslovniku bi se  
imela zakonodajna skupščina sestati 20.  
oktobra. Po izjavi predsednika, se bo  
skupščina sestala tudi prej, ako bodo od-  
seki marljivo delali.

## Izjava kluba socialno demokratičnih poslancev.

Beograd, 30. junija.

Danes pred prehodom na dnevni red  
je poslanec sodr. Divac podal sledečo iz-  
javo v imenu socialističnega kluba:

Sistem kapitalističnega reda je vzrok  
neštevilnih bolnih družabnih pojavov. Med  
te spadajo tudi terorizem in atentati na po-  
samezne seje buržoazne politike, in seveda  
tudi na vladarje.

Omejeni ljudje, ki niso sposobni, da bi  
bolj globoko pogledali v vzroke bede, ki  
vlada v današnji družbi, mislijo lahkoum-  
no, da se z odstranitvijo te ali one ekspo-  
nirane politične osebnosti lahko poruši ob-  
stoječi družabni red in odpravi družabno  
zlo. Nič ni bolj nesposobno od tega.

Zato je socialna demokracija vedno  
navedla nasprotnica anarhističnih in tero-  
rističnih metod. Smatrala je te metode za  
pojav, nevaren organiziranemu in kulturne-  
mu razrednemu delavskemu boju, ki edini  
more dovesti do osvoboditve ne le de-  
lavskega razreda, ampak tudi vsega člo-

veštva. Imela je tudi še drug razlog, da  
nasprotuje anarhističnim metodam. Te me-  
tode so vedno dajale povod za neposred-  
no preganjanje in za rabo reakcionarnih  
ukrepov proti vsemu delavskemu razredu.  
Za zapiranje delavcev in razbijanje delav-  
skih organizacij.

Boječ se, da ne bi naša vlada poizku-  
sila izrabiti poizkus atentata, ki se je v-  
vršil včeraj ob priliki regentove prisage,  
kot povod za preganjanje delavcev in ni-  
jihovih organizacij, smatramo za svojo dolž-  
nost, da pravočasno posvarimo vlado pred  
takšno možnostjo. Terorizem je znak ne-  
zdravega družabnega stanja in slabih dr-  
žavnih razmer, in se ne more odpraviti s  
terorizmom z druge strani, ampak le z  
razumnimi družabnimi ukrepi. Organizirani  
delavski razredni boj je najboljša garan-  
cija zoper pojave terorizma. Zato bi vsak  
napad na to stran pomenil le pojačanje po-  
gojev za sam terorizem.

## Pismo iz Italije.

Rim, 28. junija 1921.

Otvorila se je „goreča zbornica“  
z vsemi častmi, ki ji pristojajo. Go-  
voril je kralj, ki je „sicer čital“ že  
steriotipiran govor. Novega v tem  
govoru ni bilo skoro ničesar. Kakor  
je že v navadi, se je po kraljevem  
govoru vršila debata, ki je trajala  
ves teden, v kateri so se govorniki  
vseh strank pečali z vsemi notranji-  
mi in zunanji političnimi vpraša-  
nji. Vse frakcije so za to debato iz-  
brale svoje najboljšje govornike. Za  
našo socialistično frakcijo so govo-  
rili Turati, Bardesi, Treves, Barato-  
ni in Tiloz iz Trentina. Vsi govorniki  
so ostro napadali in kritizirali  
notranjo in zunanjo politiko buržo-  
azne vlade, kateri so vsi izrekli svo-  
je nezaupanje in ji napovedovali  
najostrejšo opozicijo. Govor s. Tu-

ratija je poslušala cela zbornica in je  
ob koncu svojega govora imel tako  
velike ovacije, kakršnih se zbornica  
ne spominja — radi ovacije in ginje-  
nosti se je morala seja pol ure pre-  
kiniti. Turati je govoril tako vzvi-  
šeno, čustveno in obenem čisto so-  
cialistično, da je napravil nepopisen  
vtisk na vse poslance. O zunanji po-  
litiki je govoril s. Treves, ki ni  
prizanesel s kritiko italijanske zuna-  
nje politike. Pečal se je tudi z raz-  
merami na Balkanu ter zagovarjal  
federacijo vseh balkanskih narodov,  
o kateri antanta noče slišati.

Napadal je zunanjo politiko ministra  
Sforzo glede črnogorskega vpraša-  
nja, ker je bil mnenja, da je Italija  
izdala črnogorske interese s tem, da  
je dovolila Srbiji, da anektira tudi

Črnogoro proti volji črnogorskega  
naroda.

(Pri tem vprašanju so italijanski  
sodrug preveč sentimentalni in ne-  
poučeni o črnogorskih razmerah in  
ne verujejo, da za črnogorsko kra-  
ljevstvo in dinastijo ni nihče drugi ra-  
zen ožjih prijateljev pok. Nikole in  
par interesiranih oficirjev.)

S. Baldesi se je pečal večinoma  
z gospodarskimi vprašanji ter je po-  
lemiziral z Mussolinijem. S. Burato-  
no se je pečal s strankinim življen-  
jem in s fašistovskim terorjem. Za-  
nimivo je bilo stališče slovenske de-  
legacije. Posl. Wilfan je ostro na-  
stopil proti vladi ter je izjavil, da  
slovenski živeli ne prizna aneksije  
in da bo na podlagi tega izvajal svo-  
je postopanje. Posl. Šček je pa ob-  
ratno zagovarjal sporazum med ita-  
lijanskimi in slovenskimi življenjem.  
Proti Wilfanu so meščanski poslanci  
protestirali, Ščka so pa navdušeno  
aplavdirali. Slovenski volilci si la-  
hko izbirajo med politiko Wilfana in  
Ščka, katera jim bodo najbolj od-  
govarjala.

Od ostalih govornikov naj ome-  
nim še Mussolinija, voditelja fašis-  
tov, ki se je izjavil za odpravo ci-  
vilne vojne in nasilja ter izjavlja, da  
bo on na strani fašistov delal v tem  
zmislu. Njemu so odgovarjali vsi so-  
cialistični govorniki, ki so izjavili,  
da oni niso nasilja nikdar odobra-  
vali; socialistična stranka je bila  
vedno proti osebnemu nasilstvu in je  
tudi danes. Ako divja nasilstvo, je  
to pripisati drugim in ne socialis-  
tom. Nato je zbornica soglasno  
sprejela resolucijo, v kateri se ob-  
soja vsa nasilstva in nečivilne bo-  
be. (Bomo videli, kakšen bo uspeh  
tega sklepa!)

O komunističnem stališču v tej  
zbornici je škoda govoriti, ker je  
tako neresno in klaverno, da se bo-  
gu smili. Pripovedovali so, kako bo-  
do v parlamentu radikalno nastopili  
in brali vladi levite — ali zgodilo se  
je drugače — govoril je posl. Gra-  
ziadei, ki je mirno razlagal svoj gra-  
dualistični program in slednjič po-  
vedal, da bodo komunisti glasovali  
proti vladi. Namesto radikalnega na-  
stopa komunistov se je zgodilo ne-  
kaj drugega, kar je komuniste po-  
polnoma blamiralo. Fašisti so nam-  
reč izjavili, da bodo prepovedali

posl. Misianu vstop v zbornico radi  
tega, ker je bil vojni dezertar. Po-  
tem so pa dovolili, da Misiano sme  
v parlament le v toliko, da lahko  
priseže. Določili so uro in minuto  
prijoda in odhoda iz zbornice. Komu-  
nisti si vzlic svojemu radikalizmu  
in vzlic zborničnemu regulativu, ki  
brani vsakega redno izvoljenega po-  
slanca, sprejeli dovolitev fašistov in  
Misiano se je točno po tem ukazu  
ravnal. To je napravilo v zbornici  
tako mučen vtis, da je komunisti  
vsled njegove strahopetnosti popol-  
noma skvalificirali.

Po končni debati je govoril zu-  
nanji minister Sforza, ki je opravi-  
čeval svojo zunanjo politiko. V go-  
voru je priznal, kar do sedaj še ni,  
da Baroš pripada Jugoslaviji. Ta iz-  
java je na nacionalistične poslance  
napravila mučen vtis. Za njim je  
govoril Giolitti o svoji notranji po-  
litiki. Oba govora je zbornica spreje-  
la hladno, kar je bilo kot preludij za  
vladno krizo.

V nedeljo se je vršilo glasovanje  
za in proti vladi. Za predlog s. Tura-  
tija, v katerem se izraža nezaupanje  
vladi, je glasovalo 200 poslancev  
proti (za vlado) pa 234. Torej vlada  
je dobila 34 glasov večine, ker pa za  
vlado ni glasovala niti polovica od  
vseh poslancev, ki so v italijanskem  
parlamentu, je bilo tako jasno, da  
po tem glasovanju vlada mora iti —  
in res že v ponedeljek je ministrski  
svet podal svojo demisijo.

Sedaj nastaja vprašanje, kdo bo  
sedaj sestavljal vlado — in kako naj  
bo ta vlada sestavljena. Italijansko  
časopisje je polno ugank. Navajajo  
se vse mogoče kombinacije. Niti  
Giolitti, Orlando, Salandra in De  
Nicola se imenujejo kot kandidati.  
Časopisje piše tudi o klerikalno - so-  
cialistični vladi. Ali vse to je brez  
podlage. Socialistična stranka noče  
in ne more v teh razmerah sodelo-  
vati v nobeni vladi. Naj bo vlada ta-  
ka ali taka — socialisti bodo v opo-  
ziciji.

Radi razjasnitve situacije je ne-  
nadoma sklicana seja strankinega  
vodstva, ki se vrši v soboto 2. In ne-  
deljo 3. julija, na kateri se razpravi  
o položaju — kakor tudi o čim-  
prejšnjem sklicanju strankinega  
zbora.

Toliko za danes.

## Pred odločitvijo.

Govor poslanc sodr. Etnina Kristana na 51. seji ustavotvorne  
skupščine.

(Dalje.)

Ministri polagajo pred nastopa-  
njem svoje dolžnosti prisego na  
ustavo in zvestobo kralju. To je v  
zvezi z 91. člankom, ki pravi, da so  
ministri odgovorni kralju in narodni  
skupščini. Gospodje, to je težko raz-  
umeti.

Ne glede na to, da smo mi po  
načelu republikanci, da ne verujemo  
v institucijo monarhije, mislim, da  
to sploh ni v skladu z demokracijo,  
pa tudi ni v skladu z logiko, zakaj  
kralj in narodna skupščina sta dva  
različna faktorja, ki prideta lahko  
drug proti drugemu v nasprotje in v  
opozicijo, vi pa zahtevate od mini-  
stra, da naj bo odgovoren kralju, ki  
zastopa eno stališče, in skupščini, ki  
zastopa drugo stališče. Kaj naj tak  
ubog minister stori v taki situaciji?  
Zelo se bojim gospodje, da bo v ta-  
kem slučaju krajši konec potegnili  
skupščina, zmagal pa da bo kralj.

Ministri so postavljeni od narod-  
ne skupščine, ministri so odgovor-  
ni narodni skupščini, in druge odgo-  
vornosti v političnem smislu ne  
more biti v resnično demokratični  
državi. (Medklic: Lahko je.) V vaši  
državi je lahko, ampak to tedaj ni  
demokratična država.

Nekateri moji predgovorniki so  
tukaj že govorili o ministrski odgo-  
vornosti o načinu obtoževanja  
ministrov. Jaz bi sedaj le pripomnil,  
da je naš klub v tem oziru podal

nekoliko predlogov, ki niso bili  
sprejeti, toda predlogov, ki bi bili  
potrebni, če bi bila ministrska od-  
govornost resnična reč. Toda tukaj  
se hoče ustvariti neka legenda o mi-  
nistrski odgovornosti, ki bi pa bra-  
nila, da bi prišla ministrska odgo-  
vornost v prakso. Zato zahtevate  
pogoje, ki se v praksi skoraj nikdar  
ne bodo mogli izpolniti, pogoje, ki  
bodo za ministre garancija, da se  
jim ne bo treba bati, da bodo morali  
za kaj odgovarjati pred sodiščem.

Dr. Ivanič: Natančno tako je.

Gospodje, besedo bi rad izprego-  
voril o tej kabalistični številki, ki je  
prišla v ustavo v 95. članku. Vi za-  
htevate oblasti kot baje nekakšne  
samoupravne edince, — dasi ne vi-  
dim jaz veliko v teh samoupravah  
— in se vprašujete, kako naj se  
ustvarijo te edince; pa pravite lepo,  
da po kulturnih, socialnih in gospo-  
darskih razmerah. Toda takoj nato  
prihajate, pa negirate svoje lastne  
pogoje s številko, ki je noben vrag  
ne razume in o kateri je sam poro-  
čevalec dejal, da je arbitrarna. Naj-  
brže so vleki številke kakor v lote-  
riji, in ker je prvi potegnil 700.000,  
se je reklo, naj pa bo 700.000.

Gospodje, če se ustvarjajo take  
edince, je gotovo povsem pravilno,  
da se zahtevajo zanje realni pogoji.  
To je vse povsem pametno in v re-  
du. Toda, gospodje, če postavljam

take pogoje, jih ne smem kršiti z  
drugo odredbo, ki lahko vse pokva-  
ri. Lahko imate eno kulturno enoto,  
ki šteje 800.000 prebivalcev in ki  
spada skupaj, pa jo morate razbi-  
jati, le zato, ker ste zapisali v usta-  
vo arbitrarno neko številko. Kje  
ostanejo tedaj kulturni interesi? Kje  
ostanejo gospodarski in socialni po-  
goji? — Gospod Demetrovič je de-  
jal, da je bila to najvišja številka, ki  
je prišla takoj po številu prebiva-  
stva pokrajin. Ali je to že kakšen  
razlog? Gospodje, če ne vem, kak-  
šne edince ustvarjajo kulturne, go-  
spodarske in socialne razmere in  
moram to spoznavati še le iz prak-  
se, ali ni tedaj bolj prepustiti praksi  
tudi določanje velikosti teh edinc,  
kakor pa tukaj ustvarjati zapreko,  
ki bi se pozneje lahko kruto mašče-  
vala? In gospodje, ta številka  
700.000 ima neki pomen, na katere-  
ga morda niste niti mislili. Ta po-  
men ima, da bo mnogo ljudi, čitajoč  
to številko 700.000, mislili, da ho-  
čete namenoma razbijati vsako ce-  
loto, ki bi utegnila eventualno biti  
sama na sebi naravna, le zato, da  
ne bi dali narodovi volji, kar bi ji  
bilo milo. Razumel bi, da bi se v  
ustavi določil minimum, ne razumem  
pa, kako se more določiti maksim-  
um. Jaz ne spadam med tiste, ki  
hočejo, da bi se ustvarjale kakršne-  
koli historične edince; nisem za to,  
da bi se koncedirale vsakovrstne  
reči, ki niso več primerne za seda-  
nje razmere. Jaz hočem, da se usta-  
novi ta država in da se uredi ta dr-  
žava po sedanjih potrebah. Toda če  
bi se slučajno zgodilo, da bi obstajala  
kakšna edinica, ki bi se njemala  
s poroj, navedenimi v tej ustavi, ki  
bi bila enota po gospodarskih, soci-  
jalnih in kulturnih razmerah, pa bi  
ta edinica štela več kakor 700.000  
prebivalcev, in vi bi jo vendar na-  
menoma razbili, se ne bi smeli ču-  
diti, da bi ljudstvo v taki edinici to  
napak razumelo in da s tem ne po-  
služite narodnemu edinstvu, ampak  
da boste velike dele naroda odbili  
od vere v to narodno edinstvo. Ni-  
kar ne mislite prelahko o teh rečeh,  
gospodje, zakaj če resno pogledate  
na situacijo v tej skupščini, menim,  
da bi morali tedaj tudi o situaciji v  
deželi bolj resno misliti.

Na čelo teh edinc postavljate  
zopet nekakšne velike župane. Se-  
veda ne bi bilo dovolj, da bi tak go-  
spod bil župan, ampak on mora biti  
»veliki«. Ali bo velik po figuri, ali  
bo velik po duhu, to je drugo vpra-  
šanje, toda naslov mu mora biti ve-  
lik, ker smo demokracije in smo od-  
pravili plemstvo, naslove itd., pa jih  
sedaj zopet skozi zadnja vrata upe-  
ljujejo. Ne gre pa, gospodje, le za  
naslov, ampak ta veliki župan bo  
oseba, ki jo imenuje kralj oziroma  
vlada. (Sima Sevič: Iz skupščine se-  
stavljena vlada.) Vi dobro veste,  
kako je sestavljena vaša vlada in  
tudi dobro veste, da bi bile najboljše  
čim manje govoriti o tem. Ta veliki  
župan bi bil torej poverjenik vlade  
in bi stal na čelu samoupravnih edi-  
nic. Gospodje, ne vem, kako vi to  
čutite, toda jaz čutim to kot konfu-  
zijo: Na eni strani hočete samo-  
upravo, in samouprava pomeni, da  
upravlja narod v tej edinici sam, vi  
mu to pravite, toda takoj mu jemlje-  
te upravo iz rok in mu nastavljate  
žandarija, komisarja z naslovom ve-  
liki župan, da mu stiska samoupravo  
in da jo negira. (Dalje prih.)

## DELAVSKA OLIMPIJADA V PRAGI

Je sijajno uspela, kakor nam poro-  
čajo iz Prage. Na nedeljski telovad-  
bi je bilo do 120.000 udeležencev v  
prekrasnem Stadionu. Praga je vsa  
navdušena. Prireditve komunistov,  
ki so hoteli prirediti škodovati, so  
imeli svoje slavlje, ki je pa bilo na-  
pram socialistični olimpijadi malen-  
kostno.

## LABUDOVO DELO.

Beograd, 2. jul. Ker je skupščina sklenila, da se vsi trije komunistični poslanci izročijo sodišču in ker sta se komunistična poslanca Filipović in Čopić po sebi skupščine napotila proti hotelu »London« in dalje preko Terazij proti Skopljanski ulici ter dospela na ogor Terazij in Skopljanske ulice, so ju policijski organi aretirali. Spravili so ju v avtomobil in odpeljali v sodišče. Tretji obtoženec posl. Kovačević je iz skupščine odšel proti hotelu »Slavija«. V bližini hotela so ga agenti policije aretirali. Vsi trije obtoženci bodo zaslišani tekom današnjega dne.

Beograd, 2. jul. Iz Zagreba je bil telefonično pozvan v Beograd nadodvetnik dr. Aleksander, da pojasni nekatere momente v preiskavi, ki se vodi proti atentatorjem na regenta.

Beograd, 2. julija. V Beogradu in Novem Sadu so se izvršile nadaljevalne aretacije v zvezi z atentatom. Aretirani sta bili dve osebi, o katerih je dognano, da sta bili soudeleženi v komunistični akciji. Verjetno je, da bo prišlo še do nadaljnjih aretacij.

## NASILJE ČESKE BANKOKRACIJE.

Praga, 2. julija. Kakor poroča »Prager Tagblatt«, so bančna ravnanstva dostavila vsem bančnim uradnikom odpovedna pisma. Češkoslovaška agrarna banka je od-

tegnila svojim prokuristom prokuro, ker so se priključili stankajočim.

Praga, 1. julija. Kakor poroča »Prager Abendzeitung«, so stankajoči nemški bančni uradniki v svoji današnji seji sprejeli predlog, da se poostri taktika.

## ZBOROVANJE POŠTNIH NAMEŠČENCEV V PRAGI.

Praga, 1. jul. Dne 28. in 29. junija je zboroval v Pragi izvrševalni odsek mednarodne organizacije poštne nameščencev. Na zborovanju so obravnavali vprašanja omejitve koalicijskega prava francoskih poštne uradov, ustanovitve mednarodnega poštne glasila v treh jezikih in personalno zastopstvo pri poštne, brzojavne in telefonskih obratih. Ta vprašanja se predložijo mednarodnemu uradu za delo. Zborovanje se je izreklo za amsterdamsko internacionalno strokovnih organizacij. Dalje so sklenili, pripraviti vse potrebno za mednarodni kongres poštne nameščencev, ki naj se vrši meseca avgusta 1922 v Berlinu. Izvrševalni odsek je protestiral proti postopanju francoskih vladnih krogov, ki omejujejo organizacijsko svobodo nameščencev v javnih podjetjih. Francoski organizaciji se je naložilo, naj se upre in se ji je izrekla solidarnost organizacij vseh drugih narodov.

da ne bo ta skupina ničesar dosegla, kvečjemu — prelom in razcep enotnih komunističnih sil. Brzojavka iz Rusije javlja, da je imel Lenin na eni zadnjih sej moskovskega kongresa dveh govorov, v katerem je pobil argumente nasprotnikov in je končno predlagal, naj se izven III. internacionalne izvoli izvrševalni odbor, ki bi izvedel revizijo komunistične politike. Brzojavka pravi nadalje, da je bil ta predlog z večino glasov sprejet!

## Dnevne vesti.

## DELAČKI — TURNSTII

Zbralo se je nekoliko sodrugov z namenom, da zbuje med delavstvom zanimanje za naravo in goje turistik. Kakega pomena je turistik za delavstvo, ni potreba povdarjati. Pretežna večina delavstva si išče po zadnjih gostinjah in kavarah razvedrila, kjer si uničuje z alkoholom zdravje. Sodrugi po drugih večjih mestih imajo že zdavnaj svoja turistic društva in vsaki teden prirejajo v skupinah manjše in večje izlete v prosto naravo. Mar je kaj lepšega ko pohod v prirodo, na zelene travnike, v temni, tajinstveni šumeči gozd ali pa na nebotične snežne vrhove, pod zlato, svobodno sonce.

Sarajevski sodrugi imajo že svoje močno turistic društvo »Prijatelji prirode« ter prirejajo redno izlete in predavanja. Organizirajo tudi ml delavsko turistik, da popeljemo naše sodruge iz temnih breznic v prosto naravo, da si okrepi duh in telo za odločilni boj proletarijata.

Pozivamo torej vse sodruge, kateri čutijo z nami na sestanku, ki se bo vršil v sredo, dne 6. julija ob pol 8. uri zvečer v gostilni Drašček (Vodmat), da si izvolimo pripravljati odbor, katerega naloga bo izvršiti pripravljala dela za ustanovitev delavskega turistic društva. — Več dolcev turistov.

Odprta Boršnikovega in Verovškovega spomenika se je izvršila včeraj ob 11. uri dopoldne dostojno spominu umetnikov. Odprta se je udeležilo poleg družtev zelo veliko občinstva. — Spomenika sta res umetniško delo. Izdelal ju je g. Fran Kralj. — Slovenski igralci in podpirajoče občinstvo je s tem činom dokazalo, da ve ceniti dejanja pokojnikov za našo gledališko umetnost.

Deška in dekliška meščanska šola v Trzinu zaključila šolsko leto 1920—21 v torek dne 12. julija 1921. Sprejemanje novih učencev isti dan dopoldne in 14. septembra. Domačini se javijo ustno z zadnjimi izprijčevali, zunanji učenci pa se lahko priglase tudi pisмено, prilože naj izprijčevalo. Glede preskrbe stanovanj je ravnateljstvo šole radevolje na razpolago. Ob koncu šol. leta 1920—21 priredi meščanska šola v soboto dne 9. julija 1921 ob 8. zvečer v telovadnici »Sokolskega doma« IV. Šolsko akademijo na korist revnim učencem, v

nedežno dne 10. julija pa razstavo dekliških in ženskih ročnih del v telovadnici meščanske šole.

Gradnja ambulatorija na Mirju povzroča nekemu, ki stanuje tam v bližini mnogo nepotrebnih skrbi v zdravstvenem pogledu. V pomirjenje javnosti bodi povedano, da namerava invalidski oddelek poverjenstva za socialno skrbstvo zgraditi na kupljenem bloku ortopedsko bolnico in poslopje za državno protezno delavnico ter svoje uradne prostore. Kot poseben objekt je mišljen ambulatorij, kjer bo samo preiskovalnica za notranje bolezni, nikdar pa ne bolnica za tuberkulozo. V bližnjem času bo ta ambulatorij služil za zdravilje kirurško in ortopedsko bolnih invalidov, dokler ne bosta zgrajena druga dva večja objekta. Sicer pa je mestna zdravstvena oblast ves načrt tudi s higijskega stališča proučila in ni našla nikakih pomislekov v higijsnem pogledu. Zdravstvena nevarnost je za sosesčino popolnoma izključena.

Obratno ravnateljstvo južne železnice javlja: Od 6. julija do 1. oktobra 1921, v času letoviške sezone v Rogaški Slatini se bodo ustavljali dunajski in praški brzojavki na postaji Grobelno. Odhod iz Ljubljane ob 11.35, prihod v Grobelno 13.43. Odhod iz Zagreba (juž. kol.) 10.30, prihod v Grobelno 13.43. Iz Maribora (glav. kol.) 13.58 in 14.14, prihod v Grobelno 14.57 in 15.13. Odhod iz Grobelnega ob 16, prihod v Rogaško Slatino ob 17. Odhod iz Rogaške Slatine 13.39, prihod v Grobelno 14.45. Odhod iz Grobelnega v Ljubljano 14.57, prihod v Ljubljano (gl. kol.) 17.01, odhod iz Grobelnega v Zagreb 15.13, prihod v Zagreb (juž. kolodvor) 18.01.

Zdravniška vest. V smislu sporazuma z. primarijev docenta dr. Matka, dr. Ratiča in dr. Dernovška se vrši dne 13. t. m. ob 18. na medicinskem oddelku občne javne bolnišnice v Mariboru znanstveni večer z demonstracijami. Po demonstracijah predava docet dr. Matko o osnovnih principih moderne razdelitve notritid. Tovariši so dobrodošli ter vladno vabilo k sodelovanju.

Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah »Drž. posredovalnice za delo« v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 19. do 25. junija 1921 dela 321 moških in 177 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 257 moških in 192 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 206. Dela iščejo: pisarniške moči, kovinarji, trgovski sodrugini, sodrugice, natakarji, natakarice, krojači, šivilje, pol. delavke, delavci, strojniki, kurjači, sedlarji, dularji, fotografji, bol. strežnice, vajenci, vajenke itd. V delo se sprejmejo: hlapci, dekle, kleparji, mizarji, zidarji, tesarji, čevljarji, tesarji, ključavničarji, kovači, šteparice, delavke v opekarno, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

## Kulturni vestnik.

Udruženje gledaliških igralcev SŠS v Ljubljani nam sporoča, da je primorano spremliti vsopred za časa »kongresa« v toliko, da se igra v sredo 6. t. m. opereta »Poljska kri« in v četrtek 7. t. m. drama »Pljusak«, to pa vsled tega, ker je godba Dravske divizije v četrtek drugje zapostavljena. Toliko cenjenemu občinstvu na znanje.

## Vestnik Svobode.

Telovadba članic »Svobode« se vrši vsak ponedeljek od pol 8. do pol 9. ure zvečer v telovadnici državne realke. Sodrugi, pripeljite s seboj znanke in obiskujte redno telovadbo. Odbor.

Sodrugi, ki imajo veselje do telovadbe, opozarjamo, da se taista vrši vsak ponedeljek in četrtek ob 1/29, uri zvečer v telovadnici državne realke. Agitirajte med znanke, da bo udeležba čimvečja! Odbor.

## Gospodarstvo.

— Angleški državni dolg se je v zadnjih dveh letih zmanjšal za 203 milijone 287.000 funtov sterlingov. Angleška dolguje sedaj prekomorskim državam 1 milijon 161.572 funtov šterl. Glavni upnik so Zedinjene države ameriške, ki dobe še 972.704 funtov šterl., potem pride na vrsto Kanada s 53.339 funt. šterlingi.

— Kovani drobiž na Češkoslovaškem so začeli kovati v tem mesecu. Drobiž bo zlitina 80% bakra in 20% nikla.

## Po svetu.

— Umrl je profesor urologije na dunajskem vseučilišču dr. Oton Zuckerkandl.

— To so ptiči, ti veliki možje! 16. avgusta bodo v Londonu požegnali spomenik, ki predstavlja Lloyd Georgea. Ali je Lloyd George res tako slabo prepričan o svojih zaslugah, da se je dal upodobiti še za življenja in se res boji, da bo človeštvo po njegovi smrti na njegove zasluge pozabilo?

— Znižanje plač, a ne splošno znižanje cen v istem razmerju. »Chicago Tribune« javlja, da se plače ameriškim železničarjem znižajo za 12%.

— Roald Amundsen, preiskovalec severnega tečaja, ki se je pred tremi leti z ladjo »Maud« in z norveškim moštvo podal na pot na severni tečaj, je imel smol; njegova ladja je ponesrečila in moštvo ni hotelo več nadaljevati poti. Sedaj mora Amundsen znova iti na pot na severni tečaj.

— Nižje Novgorodski Sejm. Ruska sovjetska vlada je sklenila, da se zopet otvorijo znameniti Nižje Novgorodski sejm.

— Brazilija je pristala na to, da sprejme 400 Wranglovcev, ki se bodo uporabili pri delu v plantažah.

## Kako klerikalci lažejo in sleparijo.

„Novi čas“ prinaša v soboto dva povsem lažnjiva članka, ki popolnoma odgovarjata morali gospode okolo klerikalnih listov. V članku trdi, da so delavske gospodarske organizacije v izkoriščevalne namene v zvezi z Jadransko banko. Te laži pogreva klerikalno časopisje že toliko časa, da bi se jih že sramovalo najgrša moralna propalica. Najprej je debela laž, da ima pri naših zadrukah Jadranska banka 24 milijonov, drugič je laž, da je s. Anton Kristan še voditelj teh podjetij, ker je odstopil, tretjič je laž, da bi bil s. Anton Kristan kaj vplival na naš poslanski klub glede taktike, ker je ta taktika bila za socialiste edino mogča. Dalje se v prerekanje o poli-

tiki ne bomo spuščali sedaj le, ker tako neumnih lažij pač ne more verovati nihče, razen tistih volov, ki so jih klerikalci zadnjič spravili na dnevni red.

V kakšni zvezi so pa socialni demokrati z Jadransko banko, dokazuje še tole dejstvo: V odboru Jadranske banke so demokrati, samostojni kmetje, narodni socialisti in klerikalci, a noben socialni demokrat.

Ali niste to čisto navadni lumpi, ki take stvari pišete?

Blagor ubogim na duhu, ki morejo in morajo prebavljati tako — duševno hrano, kakršno ponuja sleparsko časopisje proti socialni demokraciji.

## Politične vesti.

+ Regent odpotoval. Regent je v soboto popoldne sprejel v avdijenci predsednika konstituantne dr. Ribarja. Obneme je ministrski predsednik Pašič regentu predložil v podpis ukaz, s katerim se začasne regentove odločitve v inozemstvu prenaša kraljevska oblast na vlado.

+ Amnestija? »Narodna Politika« poroča v posebni vesti, da bo regent pred nameranim odpotovanjem (na ženitev) podpisal ukaz o amnestiji zločinov proti kralju, prestolonasledniku, proti državi in državnim organom.

+ Sima Marković umira? Vest iz Moskve javlja, dt je komunistični narodni poslanec Sima Marković, ki se sedaj nahaja na moskovskem kongresu, težko obolel na tifus in da so zdravniki že popolnoma obupali nad njegovim ozdravljenjem.

+ Irski modra knjiga. Avtonomni irski parlament (Dail Eirean) je izdal zelo zanimiv dokument, irsko modro knjigo, ki se v prvem delu obrača na vse predstavniške francoskega naroda s prošnjo, naj bi kaj ukrenili zoper živinsko politiko angleških imperialistov, ki hočejo iztrebiti irski narod. V drugem delu so objavljeni dokamenti vsega trpljenja, ki ga je nesrečno ljudstvo doživelo v dolgi dobi tlačanstva do danes.

+ Z angleško japonsko zvezo ne bo nič. Na državni konferenci v Londonu sta se angleška dominiona Kanada in Južna Afrika izrekli zoper zvezo z Japonsko, ker bi si Angleška s tako zvezo odpujla Ameriko. Zanimiva je tudi brzojavka kitajskega državnega predsednika, (ki čuti socialistično!), ki je poslal glasilu Labour Partyje »Daily Herald« naslednje brzojavko: »Kitajska je dežela delavcev v najhujšem pomenu te besede. Od 450 milijonov duš našega prebivalstva jih je 95 odstotkov delavcev. Delavec pa ima po našem socialnem redu višjo stopnjo, kakor trgovci. Prijateljska pomoč angleških delavcev bo v krizi, ki se pripravlja, posebno dobrodošla. Posledice obnovitve angleško japonske zveze bodo grozne, ker bi nova zveza udušila vsa prijateljska čustva Kitajske nasproti Angliji in bi povečala nevarnost oboroženega spopada na Daljnem vzhodu. Ako se zveza obnovi, bo sledil na Kitajskem bojkot angleškega blaga in Japonska bo nadaljevala svojo politiko za-

kupovanja nasproti Kitajski, naj bi ta njena politika imela dovesti tudi do vojne.

— Angleška čisto gotovo ni voljna povzročiti nove vojne na vzhodu, posebno radi tega ne, ker bi taka vojna njo samo težko prizadela. Iz tega vzroka in iz raznih znamenj smemo trditi, da do obnovitve angleško japonske zveze ne pride več, pač pa pride do svetovnega gospodstva z Ameriko. Tudi to je sicer povod za novo vojno (in večjo kot vse dosedanje!), vendar nudi ta vojna to »prednost« nasproti oni, ki jo prorokuje kitajski predsednik, da je še nekaj časa do nje.

+ Z moskovskega kongresa. Kongres III. internacionalne se je otvoril pod utišom nove zmerne taktike, ki jo je začel Lenin izvajati v komunistični Rusiji. Kongres ima pravzaprav ta namen, da odloči o bitni in ne-bitni taktiki, zato je umevno, da sta se obe strnji v komunistični internacionali (ekstremna in zmerna) dobro pripravili, da pobijeta druga drugo. Prišlo je do burnih prizorov, ko je Trocki - Radekova skupina nastopila proti Leninu. Izgleda pa,

I. SANDRIN

LJUBLJANA

velika zaloga vsakovrsnega

USNJA

kož, podplatov, gonilnih jermenov

in boksa

na debelo

MESTNI TRG 6

Mimi Weissbacher, roj. Šinkovec, naznanja v svojem in v imenu nedoletnih otrok Fedorja, Miroslava in Otona, da je njen nad vse blagi in dobri soprog, oz. oče, sin, zet, svak itd.

## Simon Weissbacher

mestni tesarski mojster in hišni posestnik

danes 2. julija 1821 ob 1/49. zjutraj po kratki a težki in mukepolni bolezni mirno preminul.

Pogreb bo v ponedeljek 4. julija 1921 ob 16. uri iz hiše žalosti Dunajska cesta št. 66.

V Ljubljani, dne 2. julija 1921.

Kapital: 20.000.000 kron.

Slovenska eskomptna banka

Rezerve okrog 6.000.000 kron.

Interesna skupnost s »Hrvatsko eskomptno banko« in »Srbsko banko« v Zagrebu. Ljubljana Selenburova ulica št. 1. Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Denarne vloge — Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut, — Eskompt menic, terjatev, faktur — Akreditivi — Borza.